

OVERDRUK

UIT HET LANDBOUWKUNDIG TIJDSCHRIFT, MAANDBLAD VAN HET
NED. GENOOTSCHAP VOOR LANDBOUWWETENSCHAP.

54ste JAARGANG No. 661

MAART 1942

Een bibliotheek als levend onderdeel van een instelling van onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en voorlichting¹⁾

(Eine Bibliothek als lebendiger Teil eines Instituts für Unterricht,
wissenschaftliche Untersuchungen und Beratung.)

Zusammenfassung S. 157.

door

Dr. H. DE HAAN.

(Instituut voor Plantenveredeling te Wageningen).

INHOUDSOPGAVE.

	Blz.
1. Inleiding	144
2. De bibliotheek der Landbouwhoogeschool en de hand- bibliotheeken	144
3. Het reglement voor het gebruik van de handbibliotheek	145
4. Het boekenbezit van de I. v. P.-bibliotheek	145
5. Bibliotheek-aanwinsten	146
6. Het circuleeren van de aanwinsten	147
7. De boekerij	148
8. De auteurscatalogus	150
9. De systematische catalogus	151
10. Algemeene opmerkingen	153
11. Literatuur	157
12. Samenvatting in het Duitsch	157

¹⁾ Ofschoon dit artikel geen *zuiver* landbouwkundig onderwerp behandelt, meent de Redactie er goed aan te doen het in ons tijdschrift op te nemen, daar het op oordeelkundige wijze samenstellen en rangschikken van een landbouwbibliotheek zeer zeker een landbouwkundig belang is. Velen onzer lezers, die een landbouwbibliotheek in beheer hebben of er zelf een bezitten, zullen er ongetwijfeld nut van kunnen trekken.

Bovendien is er, zoals de schrijver bij het inzenden van zijn artikel terecht opmerkt, in de landbouwliteratuur practisch niets over het bibliotheekwezen te vinden, zoodat het artikel een leemte daarin vult. — RED.

1. *Inleiding.*

In vrijwel elk land ter wereld wijden honderden, soms duizenden zich aan het wetenschappelijk onderzoek op vrijwel elk gebied; kapitalen worden ten koste gelegd om het onderzoek mogelijk te maken en de wetenschap te bevorderen. Dit legt iedere instelling van wetenschappelijk onderzoek den plicht op zich zooveel mogelijk op de hoogte te stellen van de vorderingen elders.

In de eerste plaats is de literatuur de hoofdbron voor verrijking van de kennis, terwijl daarnaast het bezoek aan andere instellingen van onderzoek en het deelnemen aan congressen er toe kunnen bijdragen, de belangstelling in het elders uitgevoerde onderzoek te verhoogen. Ook in dit laatste geval is het wederom de literatuur, waarop men verder bouwt en waardoor men tracht de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek in de geheele wereld dienstbaar te maken aan eigen onderzoek.

Door het elders uitgevoerde onderzoek zooveel mogelijk te benutten, spaart men kapitalen aan onderzoekkosten en salarissen. Het is zonder meer duidelijk, dat het verzamelen van literatuur niet alleen gewenscht is om op de hoogte te blijven van elders bereikte vorderingen, doch ook noodzakelijk om met eigen wetenschappelijke krachten en technisch hulppersoneel het grootst mogelijk nuttig effect te bereiken.

De waarde van een behoorlijk ingerichte handbibliotheek voor een wetenschappelijke instelling, die deel uitmaakt van een instantie van Hooger Onderwijs, behoeft ik wel niet te betoogen en evenmin voor een instituut, dat voorlichting geeft.

Aangezien de handbibliotheek van het Instituut voor Plantenveredeling te Wageningen een levend onderdeel vormt van dit Instituut en daarvan niet alleen een druk gebruik wordt gemaakt (in 1941 bedroeg het aantal uitleeningen 2600), doch ook dikwijls voorlichting wordt gegeven bij het ordenen en opbouwen van andere boekerijen, kan het van belang zijn iets omtrent deze bibliotheek mede te deelen.

In het bijzonder zal de aandacht gevestigd worden op het onderwerpsysteem, des te meer, omdat de systematische catalogus er veel toe bijdraagt het gebruik van de boekerij te bevorderen.

2. *De bibliotheek der Landbouwhoogeschool en de handbibliotheken.*

De bibliotheek der Landbouwhoogeschool neemt een centrale plaats in op het gebied der landbouwliteratuur in ruimsten zin. Als zelfstandig onderdeel van de „Centrale Bibliotheek” en in beheer bij de Laboratoria, Instituten, enz., zijn een 35-tal handbibliotheken gevormd. De omvang en het organisatorisch peil van de handbibliotheken zijn zeer uiteenlopend. Niet alleen is dit het gevolg van natuurlijke factoren (bijv. of een handbibliotheek reeds sedert jaren functioneert, dan wel sedert korten tijd bestaat), doch ook van persoonlijke opvattingen der beheerders. Het maakt een groot onderscheid of de benodigde literatuur van of via de Centrale Bibliotheek geleend wordt en de handbibliotheek slechts de meest noodzakelijke handboeken bevat, dan wel of een eigen, goed geordende handbibliotheek als een onmisbaar onderdeel van het Laboratorium of Instituut wordt beschouwd.

Tot op heden is er geen contact gelegd tusschen de beheerders van de handbibliotheken der Landbouwhoogeschool. Besprekingen over technische onderwerpen (met praeadviezen) vinden niet in georganiseerd verband plaats. Zonder twijfel zou hierdoor het „bibliotheekleven” bevorderd worden, des te meer wanneer ook de overige niet tot de Landbouwhoogeschool behorende landbouwkundige bibliotheken (bijv. Plantenziektenkundige Dienst, Rijksproefstation voor Zaadcontrole, Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek, enz.) werden ingeschakeld.

Voorzoover het de handbibliotheek van het I. v. P. betreft, kan opgemerkt worden, dat er een geregeld contact met de Centrale Bibliotheek bestaat, terwijl met de beheerders van tal van andere handbibliotheken te Wageningen (ook degene, die niet behooren tot de Landbouwhoogeschool) eveneens prettig wordt samengewerkt.

In de handbibliotheek van het I. v. P. prijken eenige foto's van de Centrale Bibliotheek (het gebouw is een geschenk aan de Landbouwhoogeschool) teneinde hierdoor bij bezoek van elders opgemerkt de gelegenheid te hebben om te wijzen op het verband met de Centrale Bibliotheek, waarvan de handbibliotheek van het I. v. P. een onderdeel is in de werkelijke beteekenis van het woord, n.l. dat alle in de handbibliotheek aanwezige tijdschriften, boekwerken, overdrukken en krantuitknipsels gaarne worden uitgeleend.

3. *Het reglement voor het gebruik van de handbibliotheek.*

Ofschoon de handbibliotheken geacht worden administratief deel uit te maken van de Centrale Bibliotheek, is iedere handbibliotheek vrij in de te stellen regels. Voorzoover dit het I. v. P. betreft, wordt het reglement van de Centrale Bibliotheek toegepast.

Aangezien echter de handbibliotheek een open boekerij bezit, is het verboden, dat niet tot het Instituut behorende personen zelf boeken in de boekenkasten terugplaatsen. Verder is voorgeschreven dat voor ieder boekwerk, separaat, krantuitknipsel, deel of aflevering van een tijdschrift een afzonderlijke uitleenkaart geschreven moet worden (ook door aan het Instituut verbonden personen); het inschrijven op de uitleenkaart geschiedt door een der Instituutspersonen (in 't algemeen door den bibliotheekbediende *H. Jansen*). Deze uitleenkaarten worden beschouwd als ontvangstbewijs en na ingeboekt te zijn in het uitleenboek, geplaatst in de boekenkast door den bibliotheekbediende.

In afwijking van het algemeen reglement is ook gedurende de officieele vacaties de handbibliotheek iederen dag geopend tijdens de diensturen van het Instituut.

4. *Het boekenbezit van de I. v. P.-bibliotheek.*

De beteekenis en omvang van de handbibliotheek moge blijken uit de volgende getallen.

Boekenbezit op 30 December 1941.

Aantal tijdschriftseries, jaarboekseries, enz.	430
Aantal boeken	1400
Aantal separaten	13500
Aantal krantenmapjes	4920

In verband met het oorlogsgevaar (het Instituut voor Plantenveredeling is gelegen aan den straatweg Wageningen-Grebbeberg) en het zeer verhoogde brandgevaar, dat de inkwartiering meebracht, werd de geheele handbibliotheek in den herfst 1939 tijdelijk verplaatst naar de Centrale Bibliotheek. Het groote ongerief van deze verplaatsing werd dagelijks gevoeld, zoodat het terugbrengen van de boekery in Juni 1940 door de medewerkers zeer op prijs werd gesteld en het voorrecht over een behoorlijke bibliotheek te beschikken, na de maanden van gemis, des te meer werd beseft.

Vermeld kan worden, dat het geheele boekenbezit gespaard is gebleven!

Alleen van de tijdschriftseries is een catalogus gedrukt door de goede zorgen van de Centrale Bibliotheek. Deze catalogus dateert uit Nov. 1940 en is op aanvraag verkrijgbaar bij het Instituut voor Plantenveredeling.

5. *Bibliotheek-aanwinsten.*

De aanwinsten van de handbibliotheek worden ten deele aangekocht via de Centrale Bibliotheek uit het hiervoor beschikbare bibliotheekcrediet, echter grootendeels verkregen door ruilverkeer of als geschenk.

Wijlen Prof. Ir. C. Broekema schonk bijna alle persoonlijk ontvangen publicaties aan de handbibliotheek, terwijl alle aan den Directeur van het I. v. P. gerichte publicaties zonder uitzondering in de handbibliotheek geplaatst worden (vertrouwelijke publicaties worden door den bibliotheek-beheerder persoonlijk bewaard).

Na den dood van Prof. Broekema is zijn persoonlijke bibliotheek door de Familie Broekema aan het I. v. P. ten geschenke gegeven. Het idee de nagelaten bibliotheek ten dienste van de Landbouwhoogeschool te stellen werd zeer gewaardeerd en was geheel in den geest van Broekema, die tijdens zijn leven daadwerkelijk meegewerkt en meegeschonken heeft.

Het zou ten zeerste toe te juichen zijn, indien de medewerkers aan de Laboratoria en Instituten zoo nu en dan het hunne zouden bijdragen ter completeering van de betreffende handbibliotheeken. Niet de eigen boekenkast, doch de handbibliotheek dient in de eerste plaats een steunpunt te zijn voor het wetenschappelijk onderzoek en de literatuurstudie.

Omtrent het schenken van boekwerken in het algemeen (de publicaties komen daardoor binnen het bereik van een ieder), zou meer te zeggen zijn; dit zou mij te ver voeren.

Vermeld dient te worden, dat ook oudere publicaties voor een handbibliotheek van groote waarde zijn; dit in tegenstelling met de Openbare Leeszaal, waar dergelijk bezit in het algemeen als „dood” wordt beschouwd.

In dit verband kan vermeld worden, dat de handbibliotheek geregeld duplicaten op de Centrale Bibliotheek mag uitzoeken. Vooral thans, nu als gevolg van de oorlogsomstandigheden de „toeloop” van nieuwe aanwinsten is gestagneerd (mede omdat men twijfelt aan de goede overkomst) en verschillende postverbindingen onmogelijk zijn geworden, verdienen de „oudere” aanwinsten des te meer de aandacht. Het behoeft geen betoog, dat het

catalogiseeren hiervan van groot belang is te achten voor de geschiedkundige ontwikkeling van de landbouwwetenschap.

Ten slotte kan opgemerkt worden, dat de „toeloop” van aanwinsten uit het buitenland des te beter gaat, naarmate het betreffende Instituut meer in het buitenland bekend is als centrale instantie op een bepaald gebied van landbouwwetenschap.

Dikwijls is het voorgekomen, dat de buitenlandsche bezoekers zich verbaasden over de volledigheid van de op hun naam staande publicaties in den auteurscatalogus, in andere gevallen gelukte het tijdens dergelijke bezoeken de boekerij te completeeren. Het is voorgekomen, dat een complete tijdschriftserie werd geschonken. Een goed geordende bibliotheek is waard schenkingen te ontvangen!

6. *Het circuleeren van de aanwinsten.*

In een bibliotheekrapport aan den Bibliothecaris der Landbouwhoogeschool, Dr. H. N. Kooiman, werd op 19 Maart 1939 o.a. het volgende gemeld.

„Sedert 20 Januari 1939 is het inbeken der aanwinsten georganiseerd. Iederen dag begint de bibliotheekbediende met het samenstellen van een I. v. P.-portefeuille, die daarna bij de medewerkers circuleert. De leestijd is 1 dag (dus 1 avond mee naar huis eventueel). Bij afwezigheid wordt de circulatie niet onderbroken.

De voordeelen van deze regeling zijn :

1e. alle medewerkers krijgen automatisch inzage van alle aanwinsten;

2e. alle aanwinsten worden direct den volgenden dag ingeboekt;

3e. de tijdschriftafleveringen voor de kweekersportefeuille kunnen thans eerst op het I. v. P. circuleeren;

4e. de werkzaamheden van den bibliotheekbediende zijn meer gevarieerd, doordat nu telkens een beperkt aantal ingeboekt wordt, een beperkt aantal cataloguskaartjes getypt wordt voor de beide systemen, enz.

Als portefeuille gebruiken we de blauwe Leitz-Juris mappen.”

Uit het voorgaande citaat is duidelijk gebleken, dat het circuleeren van de aanwinsten door middel van een portefeuille (nadat het inboeken, catalogiseeren, enz. heeft plaats gevonden) eerst in het voorjaar 1939 werd ingesteld (op verzoek van den I. v. P.-medewerker Dr. Ir. S. J. Wellensiek).

Thans kan vastgesteld worden, dat deze circulatie een groote vooruitgang was. Vele andere bewijzen zijn aan te voeren, dat reeds behoorlijk geordende handbibliotheken voor verbetering in onderdeelen vatbaar zijn.

De in de inleiding geuite wensch omtrent onderlinge technische besprekingen vloeit voort uit de overtuiging, dat ook de vele goede handbibliotheken nog te perfectioneeren zijn.

Het is juist een karaktereigenschap van een levende handbibliotheek, dat deze zich aanpast aan de wenschen van de gebruikers en aan de eischen van den tijd.

Overwogen werd of zonder al te veel administratieve besnoeringen de I. v. P.-portefeuilles niet bovendien langs andere

Wageningsche werkers zouden kunnen circuleeren om daardoor het nuttig effect van het boekenbezit te verhoogen.

De portefeuilles blijven na de circulatie nog eenige dagen ter inzage van niet tot het I. v. P. behorende werkers liggen. Verschillende personen raadplegen geregeld de portefeuilles met aanwinsten.

Een indruk van het aantal publicaties, waarmede de handbibliotheek verrijkt werd, geeft de volgende tabel.

Overzicht van de sedert 20 Jan. 1939 op het I. v. P. circuleerende portefeuilles met aanwinsten.

	Aantal portefeuilles	Aantal publicaties	Aantal ter leen gevraagd
Jan.—Juni 1939	118	1106	103
Juli—Dec. 1939	77	1037	60
Jan.—Juni 1940	80	1195	170
Juli—Dec. 1940	86	1204 (512) ¹⁾	130
Jan.—Juni 1941	72	1029 (230)	152
Juli—Dec. 1941	63	883 (204)	166
Totaal	496	6454 (946)	781

Uit het overzicht blijkt, dat gedurende de laatste 3 jaren 496 portefeuilles met aanwinsten op het I. v. P. gecirculeerd hebben, dus ongeveer 3 per week. Het aantal aanwinsten in deze periode bedroeg 6454 (waarvan 946 „oud“). 781 publicaties werden direct na de circulatie aan de medewerkers uitgeleend. (Iedere portefeuille heeft een inhoudsopgave, waarop de medewerkers publicaties ter leen kunnen vragen).

Behalve deze „boeken“-portefeuilles, circuleeren op het I. v. P. een „kranten“-portefeuille (met landbouwweekbladen, voorzover deze niet als tijdschrift ingeboekt worden) en een „prijscouranten“-portefeuille (met catalogi, prijscouranten, enz.).

Een dergelijk systeem van circulatie kan alleen marcheeren, indien de medewerkers zorgen voor een vlotte circulatie en een portefeuille niet vasthouden.

Behalve genoemde portefeuilles, zendt het I. v. P. een kweekersportefeuille naar buiten aan een beperkt aantal kweekers (leestijd 14 dagen), terwijl de handbibliotheek medewerkte aan de botanische portefeuille (waarvan 2 per week bij de Wageningsche werkers circuleerden).

Een begin is gemaakt met een nieuwen vorm om het nuttig effect van de handbibliotheek te verhoogen, nl. door specialisten attent te maken op voor hen belangrijke aanwinsten. Dit systeem is echter nog onvoldoende uitgebouwd; de attentie wordt overigens zeer gewaardeerd.

7. De boekerij.

Het plaatsen van de aanwinsten in de open boekerij geschiedt systematisch in zoverre, dat de boeken, separaten en krantuitknipsels groeps-gewijze opgeborgen worden. De indeeling naar de groepen is vermeld op blz. 149. Hieruit blijkt, dat 35 groepen onderscheiden worden, terwijl groep I (plantkunde algemeen)

¹⁾ tusschen haakjes het aantal oudere publicaties, als aanwinst geboekt.

onderverdeeld is in 15 groepen (Ia, Ib, enz.). De indeeling werd ontworpen door mijn voorganger als beheerder der handbibliotheek, Prof. Dr. *M. J. Sirks* en is sedertdien slechts in onderdeelen aangepast.

De groepsgewijze plaatsing van de boekwerken bevat bijzonder goed. Ook voor de steeds wisselende studenten is dit een groot gemak; ze zijn daardoor in korten tijd georiënteerd omtrent de aanwezige publicaties van een bepaald gewas of bijv. de aanwezige handboeken van een bepaalden tak van botanische wetenschap.

Meerdere exemplaren van dezelfde publicatie worden bijeen geplaatst, de herdrukken bij den voorgaanden druk, de vervolgartikelen bij de reeds aanwezige. Overigens worden de publicaties genummerd in volgorde van „binnenkomen”.

Van iedere groep worden vóóran de boeken geplaatst, daarna de separaten in triplexkistjes (er zijn ongeveer 1000 in gebruik) en aan het slot van iedere groep de krantuitknipsels in standaardmapjes (waarvan 100 in 1 triplexkistje bijeen gevoegd worden).

Deze groepen zijn zoo geplaatst, dat de boekwerken, enz. binnen handbereik van een ieder zijn. Op de hogere planken en in de gangkasten zijn de tijdschriftseries geplaatst.

De nummering der boeken, separaten en krantuitknipsels geschiedt afzonderlijk volgens de groepsnummers, waaraan toegevoegd het volgnummer in de groep. Een boek bijv. XIII 20, een separaat bijv. XIII S 20, een krantuitknipsel bijv. XIII Kr 20. De tijdschriften zijn genummerd met letters, nl. A, B, -- Z; AA, AB -- AZ, enz.) (A 20 wil zeggen: band 20 van tijdschriftserie A).

Alle publicaties zijn voorzien van een I. v. P.-stempel (degene, die aangekocht werden, tevens met het stempel van de Centrale Bibliotheek), terwijl op de kleine, gegomde etiketten gedrukt staat: Landbouwhoogeschool, Wageningen, I. v. P.

Groepsgewijze plaatsing van de boekwerken, overdrukken en krantuitknipsels op het I. v. P.

I. Plantkunde algemeen	IV. Geschiedenis
a. Cytologie	V. Beschrijvingen van Nederland en Koloniën
b. Genetica	VI. Beschrijvingen van België, Luxemburg, Frankrijk, Engeland, Ierland, Dominions
c. Algemeene plantkunde	VII. Beschrijvingen van Duitschland
d. Morphologie, anatomie, embryologie	VIII. Beschrijvingen van Scandinavië, Gouv.-Generaal, Finland, Rusland
e. Physiologie	IX. Beschrijvingen van Oostmark, Hongarije, Balkan, Italië, Zwitserland, Spanje
f. Bloembiologie	X. Beschrijvingen van Vereenigde Staten v. Noord-Amerika
g. Phaenologie	XI. Beschrijvingen van Zuid-Amerika, Azië, Australië, Afrika
h. Ecologie en geographie	
j. Systematiek	
k. Biochemie, microchemie	
l. Scheikunde, technologie	
m. Natuurkunde, meteorologie	
n. Wiskunde, waarschijnlijkheidsrekening	
o. Techniek en methodiek	
p. Algemeene landbouw	
II. Onkruiden en plantenziekten	
III. Plantenveredeling, zaadteelt, zaadcontrole, plantenteelt	

XII.	Bodeni, landbewerking, bemesting	XXIII.	Peulvruchten algemeen
XIII.	Aardappels	XXIV.	Veldboonen
XIV.	Suiker-en voederbieten	XXV.	Wikken
XV.	Andere hakvruchten (uien, cichorei, koolrapen, herfstknollen, wortelen)	XXVI.	Stamboonen (Phaseolus)
XVI.	Granen algemeen	XXVII.	Erwten
XVII.	Rogge	XXVIII.	Lupinen, soyaboonen en diversen
XVIII.	Tarwe	XXIX.	Oliegewassen
XIX.	Gerst	XXX.	Vezelgewassen
XX.	Haver	XXXI.	Groenvoedergewassen algemeen
XXI.	Mais	XXXII.	Klavers
XXII.	Kanariezaad, gierst, rijst, andere graangevassen, boekweit	XXXIII.	Lucerne
		XXXIV.	Grassen en grasland
		XXXV.	Tabak en diverse gevassen.

8. *De auteurscatalogus.*

Zooals reeds werd vermeld, geschiedt het nummeren der aanwinsten bij het samenstellen van de portefeuilles; de aanwinsten worden gestempeld (eventueel open gesneden, indien dit nog niet is geschied), van een etiket voorzien, daarna ingeboekt in de leggers voor de diverse groepen of tijdschriftseries en voorzien van het nummer van de plaats in de bibliotheek (bijv. XIII S 763, indien het de 763e overdruk in de groep aardappels betreft).

Wanneer een 15-tal aanwinsten aldus genummerd zijn, volgt het typen van de cataloguskaarten (stevige kaarten 9 bij 14 cm).

Voorzoover het overdrukken betreft van een reeds gecatalogiseerd tijdschriftartikel, wordt geen nieuw kaartje getypt, doch het reeds aanwezige kaartje uit het systeem genomen en van het nummer van den overdruk voorzien (alleen de bibliotheekbediende mag een kaartje uit het systeem nemen, overigens niemand!).

De gecatalogiseerde tijdschriftartikelen worden van een merkteeken in de inhoudsopgave voorzien (alleen de van belang zijnde artikelen worden gecatalogiseerd).

Vervolgens wordt de inhoudsopgave van de portefeuille ingevuld, zoodat de portefeuille dan voor circulatie volgens een vaste route gereed is.

De getypte kaartjes voor den auteurscatalogus worden door den beheerder voorzien van de nummers voor het onderwerpsysteem en daarna overgetypt, zoovaak dat noodig is. (op de kaartjes voor het onderwerpsysteem komt dit nummer bovenaan te staan).

Nadat de auteurskaartjes overgetypt zijn, worden ze voorzien van een merkteeken (een blauw kruisje onderaan), terwijl daarna het invoegen in den auteurscatalogus plaats vindt (de auteurscatalogus bevat 60.000 titels).

In verband met het groote aantal overdrukken is het noodzakelijk, dat de kaartjes voor den auteurscatalogus direct worden ingevoegd (chronologisch per schrijver).

Het is duidelijk, dat in grootere bibliotheken niet met kaartjes gewerkt kan worden, doch dat men daar dunner papier gebruikt (met het voordeel doordrukken te kunnen maken!).

Van de herdrukken wordt een nieuw kaartje getypt voor beide catalogi, zulks in verband met de chronologische plaatsing der kaarten in beide systemen.

9. *De systematische catalogus.*

Wanneer de auteur van een bepaalde publicatie bekend is, geeft de auteurs-catalogus uitkomst of het artikel of boekwerk in de handbibliotheek aanwezig is. Bovendien biedt het opzoeken van een bepaalden titel de gelegenheid na te gaan of dezelfde schrijver nog meer over het gewenschte onderwerp heeft gepubliceerd.

Op de auteurskaarten (fiches) is het bibliotheeknummer vermeld van de boeken, overdrukken en krantuitknipsels. Dit is echter niet het geval voor de tijdschriftartikels, waarvan geen overdruk aanwezig is. Omtrent de plaats in de boekerij van een bepaalde tijdschriftenserie dient men den alphabetischen klapper aan den wand te raadplegen. In het algemeen is het gewenscht een tijdschrift-artikel steeds eerst te zoeken in den auteurscatalogus, omdat zeer vele overdrukken aanwezig zijn en deze bij voorkeur worden uitgeleend.

Zooals reeds werd medegedeeld, zijn de boeken, overdrukken en krantuitknipsels in de boekerij gegroepeerd volgens een bepaald systeem, waarbij vooral de groepeeringswijze per gewas een groot gemak is.

Het spreekt vanzelf, dat voor den tijdschrifteninhoud geen groepeeringswijze in de boekerij mogelijk is, zoodat de tijdschriften als zoodanig niet voor systematische groepeeringswijze in aanmerking komen; echter wel de overdrukken, die afzonderlijk geplaatst zijn in de groep, waar deze thuis hooren.

Teneinde echter een overzicht te verkrijgen van de aanwezige literatuur, zoowel van de boekwerken, overdrukken en krantuitknipsels als van den tijdschrifteninhoud, werd door mijn voorganger als beheerder der handbibliotheek een onderwerpsysteem „opgebouwd”. Het pleit ongetwijfeld voor de practische bruikbaarheid van dit systeem, dat ook thans nog daarvan een druk gebruik wordt gemaakt en slechts in onderdeelen kleine wijzigingen zijn aangebracht.

Het door Prof. Dr. *M. J. Sirks* ontworpen systeem berust op een decimale indeeling, waarbij de volgende hoofdindeeling is gemaakt.

Hoofdindeeling systematische catalogus op het I. v. P.

1. <i>Algemeen</i>	6. <i>Klavers</i>
2. <i>Hakvruchten</i>	7. <i>Grassen</i>
3. <i>Meelvruchten</i>	8. <i>Tuinbouwgewassen</i>
4. <i>Peulvruchten</i>	9. <i>Diverse gewassen</i>
5. <i>Olie- en vezelgewassen</i>	

Zoowel de groep „algemeen” als de andere 8 groepen zijn onderverdeeld. Het zou mij te ver voeren hier de groep „algemeen” in onderdeelen te bespreken (voor belangstellenden is een gestencild overzicht van de indeeling op aanvraag bij het I. v. P. beschikbaar). Opgemerkt moge worden, dat hierin alle titels gevoegd worden, die niet op een speciaal gewas of groep van gewassen betrekking hebben. Het kaartje van een algemeen handboek over plantenveredeling of plantenteelt wordt geplaatst in een daarvoor vastgesteld vakje van de groep „algemeen”.

De 8 groepen van het kaartsysteem, die betrekking hebben op de speciale gewassen, hebben de volgende onderverdeling.

De speciale groepen van den systematischen catalogus.

20. Hakvruchten algemeen	53. Mosterdzaad
21. Aardappels	54. Karwij
22. Suikerbieten	55. Vlas
23. Voederbieten	56. Hennep
24. Wortelen	57. Zonnebloem
25. Herfstknollen en koolrapen	58. Hop
26. Uien	59. Diversen
29. Diversen (cichorei, meekrap)	60. Klavers algemeen
30. Meelvruchten algemeen	61. Roodde klaver
31. Rogge	62. Witte klaver
32. Tarwe	63. Bastaardklaver
33. Gerst	64. Incarnaatklaver
34. Haver	65. Lucerne, hopperups
35. Boekweit	66. Serradella
36. Kanariezaad, gierst	67. Lupinen
37. Mais	69. Diversen
39. Diversen (rijst)	70. Grassen (naar Latijnsche naam)
40. Peulvruchten algemeen	79. Grasland algemeen
41. Veldboonen	80. Tuinbouwgewassen
42. Wikken	90. Diverse gewassen
43. Stamboonen (Phaseolus)	91. Tabak
44. Erwten	92. Wijnstok
45. Sojaboonen	93. Zaaftteeltgewassen
49. Diversen	94. Andere groenvoedergewassen (spurrie, voederkool)
50. Olie- en vezelgewassen algemeen	95. Artsenijgewassen
51. Koolzaad	
52. Blauwmaanzaad	

Zooals uit het overzicht blijkt, bieden verschillende groepen nog mogelijkheid tot uitbreiding. Indien bijv. de literatuur van de cichorei zich zou uitbreiden, is hiervoor het nummer 27 beschikbaar of voor een toekomstige peulvrucht bijv. 46. De groep 70 (grassen) werd nog niet onderverdeeld, evenmin de groep 80 (tuinbouwgewassen). Zoodra echter voldoende literatuur over het Westers raaigras, het Engelsch raaigras, Timothee, enz.) beschikbaar komt, is er alle aanleiding en ook de mogelijkheid de groep onder te verdeelen.

In geval bijv. bij de olie- en vezelgewassen nieuwe gewassen naar voren mochten komen, zoodat een indeeling daarvan bij de groep 59 (diversen) niet meer gewettigd is, kan overwogen worden een bestaande groep, waarvan weinig literatuur in de handbibliotheek aanwezig is, op te ruimen en te plaatsen bij de diversen, terwijl daardoor plaats gemaakt wordt voor een nieuw gewas.

In een handbibliotheek, waar het bezit te overzien is en ook de beheerder het geheel voldoende overziet, vallen dergelijke wijzigingen in de practijk wel mee. Het oude nummer wordt doorgeslagen en het nieuwe nummer er naast getypt. De vele bezwaren in de literatuur (zie o.a. *Korevaar*, 12, 13) tegen een systeem, dat werkt met nummers, leggen dan ook volgens onze ervaring geen gewicht in de schaal bij de gespecialiseerde handbibliotheek van het I. v. P.

Alvorens algemeene opmerkingen te maken over den systematischen catalogus als geheel, is het van belang de onderverdeling van de genoemde groepen op te sommen. Voor elk gewas (nr. 20—99) geldt de volgende onderverdeling. De letters XX zijn te beschouwen als blinde letters. Wenscht men literatuur over ziekteresistentie (64) van aardappels, dan zoekt men in het vakje 2164.

ziekteresistentie van tarwe in het vakje 3264, ziekteresistentie van vlas in het vakje 5564.

In deze vakjes is de literatuur chronologisch gerangschikt, zoodat men gemakkelijk in het zadel wordt gezet door uitgaande van de nieuwste publicaties, de oudere op te sporen (de systematische catalogus bevat 70000 titels).

Onderverdeling van de speciale groepen in den systematischen catalogus.

XX1.	Morphologie, anat., biochemie	XX25.	Teratologie, misvormingen
XX11.	Morph. en morph. ontwikkeling	XX3.	Erfelijkheid en veredeling
XX111.	Wortel, knollen en bollen	XX31.	Genetische analyse
XX112.	Stengel en blad	XX32.	Correlaties, variab.
XX113.	Bloeiwijze en bloem	XX33.	Mutatie
XX114.	Zaad	XX34.	Cytologie, chromosomen
XX12.	Anatomie	XX35.	Veredeling en selectie
XX121.	Wortel, knollen en bollen	XX36.	Keuring van gewassen
XX122.	Stengel en blad	XX37.	Oogstanalyse, oogstverlagen, kwaliteit
XX123.	Bloeiwijze en bloem	XX4.	Geschiedenis, systematiek, rasbeschrijving
XX124.	Zaad	XX41.	Geschiedenis
XX13.	Biochemie en microchemie	XX42.	Systematiek
XX2.	Physiologie	XX43.	Rasbeschrijving
XX21.	Phaenologie	XX44.	Prijscouranten
XX22.	Kieming en ontwikkeling	XX5.	Plantenteelt
XX221.	Rijping en kieming der zaden	XX51.	Poten, zaaien, zaadteelt, vruchtwisseling
XX222.	Rijping en kieming, der knollen	XX52.	Bemesting
XX223.	Uitstoelen en legeren	XX53.	Verpleging
XX224.	Winterhardheid	XX54.	Oogsten en bewaren
XX225.	Ontwikkeling der bloeiwijze	XX55.	Wettelijke erkenning
XX23.	Stofwisseling	XX56.	Oekologie, klimaat
XX231.	Ademhaling	XX57.	Teeit in diverse landen
XX232.	Koolzuurassimilatie	XX58.	Voederwaarde
XX233.	Assimilatie van bodemstoffen	XX59.	Botan. samenstelling
XX234.	Wateropname, vervoer, verdamping, permeabiliteit	XX6.	Ziekten
XX235.	Groei en bewegingen	XX61.	Anorganische oorzaak
XX24.	Bestuiving en bevruchting	XX62.	Dierlijke oorzaak
XX241.	Bloembioologie	XX63.	Plantaardige oorzaak
XX242.	Pollenphysiologie	XX64.	Ziekteresistentie
XX243.	Bevruchtingstijd en -duur	XX65.	Physiologische rassen
XX244.	Apogamie, parthenogenesis	XX66.	Wettelijke bestrijdingsmaatregelen
XX245.	Pathenokarpie	XX67.	Bestrijdingsmethoden (ontsmetten)
XX246.	Xenien	XX7.	Proefvelden
XX247.	Embryologie	XX71.	Verslagen
		XX72.	Techniek
		XX8.	Verwerking en gebruik
		XX81.	Technologie
		XX82.	Economische gegevens

10. *Algemeene opmerkingen.*

In het voorgaande werden detailpunten behandeld. Het behoeft geen betoog, dat er zich nog vele andere details voordoen. Degenen,

die zich ter plaatse wenschen te oriënteeren, zijn van harte welkom.

Het kan van belang zijn eenige algemeene opmerkingen tot besluit te maken.

1. Evenals bij elken vorm van organisatie geldt ook bij het bibliotheekbeheer, dat de werkzaamheden van onderdeelen regelmatig voortgang dienen te vinden, niet met schokken en stooten, doch in harmonisch verband met het groote geheel. Het werk dient zoodanig geregeld en verdeeld te worden, dat het bewerken van het eene onderdeel geen achterstand van andere ten gevolge heeft.

2. De separaten zijn voor de handbibliotheken van enorm belang. De bezoekers geven, indien de publicaties buiten de boekerij gebruikt zullen worden, de voorkeur aan een overdruk boven een boekdeel. Ook voor de bibliotheek zelf is het economischer een overdruk uit te leenen dan een band met vele bijdragen.

Een voordeel van den volledigen band is echter, dat men, al snuffelende, publicaties tegenkomt, die belangstelling kunnen wekken. Bij gebruik in de bibliotheek is het raadplegen der tijdschriftbanden te prefereeren boven de separaten.

3. De aandacht moge gevestigd worden op een recent artikel over Documentatie en klassificatie (*van Heurn*, II). Schrijver vraagt zich af hoe het komt, dat de universeele literatuurdocumentatie aan onze Universiteiten nog zoo weinig ter hand is genomen, terwijl zij bij de Nederlandsche industrieën en in het bedrijfsleven in ruimeren zin reeds lang een groote vlucht heeft genomen. Hij verklaart dit uit het feit, dat de Universiteiten er niet zijn om de industrie voor te lichten, doch om de studenten te onderrichten en voor deze is het leerzamer, wanneer zij de gezochte gegevens na moeizaam en langdurig zoeken in vele tijdschriften fragmentarisch zelf vinden, dan wanneer een documentatieinrichting hun een vollediger stel opgaven op een presenteerblaadje aanbiedt.

Bij *Diesch* (8) valt hetzelfde te beluisteren als hij schrijft „Von der Stirne heisz rinnen musz der Schweiz, soll das Werk den Meister loben”.

Men moet echter niet uit het oog verliezen, dat het verzamelen van de titels op zichzelf van ondergeschikt belang is. De kritische bewerking van de literatuur heeft voeten genoeg in aarde om daaraan den beschikbaren tijd te geven.

De lust tot literatuurstudie wordt tevens ten zeerste aangewakkerd, wanneer men gebruik kan maken van een behoorlijk onderwerpen-systeem. *Bliss* heeft het bij het rechte eind in de opmerking: „classification is an essential economy to readers”, terwijl *Sayers* de betekenis van een bibliotheek, in de goede betekenis van het woord, aldus uitdrukt: „A book classification, I cannot repeat too strongly, is a classification of knowledge”. Veelzeggend is de titel van *Bliss'* handboek: „The organization of knowledge in libraries” (I).

4. De literatuurstudie wordt bevorderd door een goede bibliotheeksfeer. Het maakt een prettigen indruk op de bezoekers, wanneer een boekerij geordend is, d.w.z. continue in orde! Blijkt een boekwerk niet thuis te zijn, dan is het vanzelfsprekend, dat de administratie en het toezicht daarop zoodanig moet zijn, dat men weet waar het betreffende boekwerk zich dan wel op dat moment bevindt.

De groepsgewijze rangschikking der publicaties en een systematische catalogus dragen er toe bij een sfeer te scheppen, waarin men

zich spoedig vertrouwd gevoeld, waar men den weg weet te vinden: Hetzelfde geldt voor het catalogiseeren der tijdschriftartikelen. Hoevele bibliotheken zijn er niet, waar de tijdschriftafleveringen als zoodanig worden ingeboekt, zonder dat de inhoud daarvan in den auteurscatalogus en systematischen catalogus opgenomen wordt. Hoevele bibliotheken zijn er niet, waar practisch geen overdruk in den catalogus te vinden is.

Het zou in verband met het bovenstaande niet verkeerd zijn, indien men de personeelsbezetting en hun werkzaamheden eens onder de loupe nam. Wordt er wel voldoende aandacht besteed aan de bibliotheek? Ook hier geldt, dat op gezette tijden ernstig onder oogen moet worden gezien, welke waarde onderdeelen hebben in het groeiende geheel van een Laboratorium of Instituut.

5. In het algemeen zal in de handbibliotheken de administratie aan een technisch beambte worden opgedragen, terwijl het beheer wordt toevertrouwd aan een der wetenschappelijke medewerkers. Bij het ordenen van een verouderde handbibliotheek of het op peil brengen van de administratie verdient het aanbeveling, het beheer zoo mogelijk in andere handen te leggen.

6. Bij een handbibliotheek kan zonder extra kosten een vakman leiding geven aan de bibliotheek. In dit opzicht is het voor de handbibliotheken gemakkelijker een behoorlijken catalogus op te bouwen dan op de centrale bibliotheken. Doch tevens ligt hierin ook een hint, dat de uitbouw der handbibliotheken met sympathie kan worden begroet, mits de handbibliotheken een onderdeel zijn van de Centrale Bibliotheek in de werkelijke beteekenis van het woord, nl. dat practisch alle in de handbibliotheek aanwezige tijdschriften, boekwerken en overdrukken worden uitgeleend.

7. Het is niet alleen de taak van de handbibliotheek de bezoekers behulpzaam te zijn, doch ook om hen zoo noodig bibliographisch op te voeden, attent te maken op de voornaamste literatuurbronnen, advies te geven bij een juist gebruik van de boekerij en de catalogi. In vele gevallen is het mogelijk de aandacht te vestigen op nieuwe aanwinsten. *G. Schneider* (16) zegt het zoo pittig: „das höchste Ziel der Nächstenhilfe besteht nicht darin Arbeit abzunehmen, sondern dazu zu befähigen“. Vooral bij een instelling van Hooger Onderwijs is het geven van wenken in het belang van de bibliotheekbezoekers en van het nuttig effect van de bibliotheek.

Ook voor den beheerder is het nuttig zich zoo nu en dan eens te verdiepen in het boekenbezit. Des te meer het gebruikelijk is eenige leiding bij de literatuurstudie te geven, de studenten in te leiden in de bronnenstudie, des te meer gevoelt de beheerder zich vertrouwd temidden van de boekerij. De beheerder kan er toe bijdragen, dat een boekerij ook voor anderen leeft.

8. Het maakt voor de eischen, die men aan een bibliotheek stelt, een enorm onderscheid of meest wetenschappelijke werkers (soms jaren met een bepaald onderwerp bezig) daarvan in hoofdzaak gebruik maken, dan wel studenten, die plotseling voor een onderwerp worden geplaatst om daarover in enkele maanden een scriptie samen te stellen.

Na het voorgaande behoeft het geen betoog, dat voor de studenten een systematische catalogus als hulpmiddel een groote tijdsbesparing beteekent. Daarentegen maken de wetenschappelijke werkers alleen

van den onderwerpen-catalogus gebruik, wanneer zij in aanraking komen met problemen buiten het terrein, waarop zij zich bewegen.

Voor den Directeur van het I. v. P. en zijn naaste medewerkers, die zich dikwijls omtrent de meest uiteenlopende onderwerpen op het ruime gebied der plantenveredeling moeten oriënteren, is de systematische catalogus een onmisbare schakel in het groote geheel van het Instituutswerk.

9. Het valt buiten het bestek van dit artikel partij te kiezen in den strijd voor of tegen het decimale systeem. Voor zoover het de bibliotheek van het I. v. P. betreft, kan worden vastgesteld, dat het aldaar gebruikte becijferde systeem zeer goed voldoet. Voor het I. v. P. is het gebruikte systeem geen „ramp”. Hoofdzaak is, dat een systeem zoodanig wordt opgezet, dat het ruimte biedt voor toekomstige uitbreiding. Voor degenen, die voornemens zijn hun bibliotheekbezit te ordenen, moge dit een wenk zijn.

10. De omvangrijke literatuur over universeele classificatie biedt theoretisch veel bekoorlijks, doch naar mijn meening zal deze universeele classificatie vooral daar aan te bevelen zijn, waar een ordening zal worden ingevoerd.

Mij persoonlijk interesseert het weinig of het Kaiser Wilhelm Institut für Züchtungsforschung te Müncheberg of het Veredelingsstation te Svalöf een universeele bibliotheekclassificatie voeren, dan wel hetzelfde systeem als op het I. v. P. Veel meer interesseert het mij of deze instituten de boekerij zoodanig geordend hebben, dat deze aan practische eischen voldoet. *Dewey* (7) stelde zich indertijd (1893—96) tot taak een systeem te vinden „that would index the cards of a catalog as readily as an ordinary index guides to the proper page of a bound book”. Zonder twijfel zijn er ook hier verschillende wegen, die naar Rome leiden.

Wanneer men zich voorstelt in de toekomst fiches te ruilen of aan te koopen en dus een catalogus op te bouwen, die meer bevat dan de aanwezige publicaties, kan een universeel systeem overweging verdienen.

Iets dergelijks is thans bijv. het geval met den belangrijken literatuurcatalogus (Samenbibliographie), die wordt uitgegeven door het Rijksproefstation voor Zaadcontrlé te Wageningen. Opgemerkt moge worden, dat dit kaartstelsel afzonderlijk op het I. v. P. is geplaatst, niet alleen omdat het becijferde systeem en het model der kaartjes afwijken, doch ook om het I. v. P.-stelsel te beperken tot de in de boekerij aanwezige literatuur. Het afzonderlijk gebruik der genoemde catalogi biedt geen moeilijkheden.

11. De systematische catalogus heeft op het I. v. P. weinig beteekenis als contróle-orgaan om met behulp daarvan de bibliotheek te completeeren. Het crediet wordt in hoofdzaak besteed voor de tijdschriften, die niet ten geschenke worden verkregen, terwijl voor het aanschaffen van boekwerken gebruik gemaakt wordt van den auteurscatalogus om te controleeren of het beoogde boekwerk niet reeds aanwezig is.

12. Het systeem van de groepsgewijze indeeling der boeken houdt geen verband met de nummering van den systematischen catalogus. De onderverdeling van den systematischen catalogus kan veel fijner zijn, omdat dit systeem behalve de boekwerken en overdrukken, ook de talloze tijdschriftartikelen omvat. Voor het

beperkte bezit aan boekwerken, enz., zou een verdergaande onderverdeling niet aan de overzichtelijkheid van de plaatsing in de boekerij en van de nummering ten goede komen. Bezwaren van den ongelijken opzet van beide systemen doen zich practisch niet voor. Bij het opzoeken wordt steeds de index (code) geraadpleegd. Het is onnoodige ballast voor de hersens om de cijfers een taal te doen spreken, des te meer omdat de meeste gebruikers (opvolgende studentengeneraties) zich steeds weer opnieuw moeten oriënteren.

13. Het gebruik van de boekwerken door de bezoekers zelf wordt bevorderd door eenvoudige signaturen. Reeds werd aangegeven, dat op het I. v. P. voor de groepsgewijze indeeling Romeinse cijfers in gebruik zijn en voor de tijdschriftseries de hoofdletters van het alfabet. Verder is de aanduiding van de vakken in den systematischen catalogus zeer eenvoudig door het gebruik van nummers, die hoogstens uit 5 cijfers bestaan.

14. Ten slotte moge ik ter eere van *Dewey* (den uitvinder van het decimale systeem) zijn slagzin herhalen: „No one ever complains that a classification is too simple”.

11. LITERATUUR.

1. *Bliss, H. E.* — 1934. The organization of knowledge in libraries.
2. *Bliss, H. E.* — 1935. A system of bibliographic classification.
3. *Brown, J. D.* — 1914. Subject classification. 2d ed.
4. *Brown, J. D.* — 1920. Manual of library economy. 3d ed.
5. La classification décimale. Esposé du système. — 1921. Public. de l'Inst. Intern. de Bibliographie, Bruxelles, No. 132.
6. *Cutter, Ch. A.* — 1891. Expansive classification.
7. *Dewey, M.* — 1927. Decimal classification. 12th ed.
8. *Diesch, C.* — 1929. Katalogprobleme und Dezimalklassifikation.
9. *Eppelsheimer, H. W.* — 1929. Der neue Sachkatalog der Mainzer Stadtbibliothek. Zentralblatt für Bibliothekswesen 46.
10. *Greve, H. E.* — 1930. Praktijk en theorie der titelbeschrijving.
11. *van Heurn, C.* — 1941. Documentatie en klassificatie in de biologie. Vakblad voor Biologen 22.
12. *Korevaar, A.* — 1931. Het decimaalstelsel. Bibliotheekleven 16.
13. *Korevaar, A.* — 1932. De theorie der bibliographische systematiek. Bibliotheekleven 17.
14. *Robbers, Mej. A. E.* — 1932. Rangschikking in den systematischen catalogus. Bibliotheekleven 17.
15. *Sayers, B.* — 1926. A manual of classification.
16. *Schneider, G.* — 1928. Die Bibliographie an den wissenschaftlichen Bibliotheken. (Von Büchern und Bibliotheken, Abschiedsgabe E. Kühnert).
17. *Schneider, G.* — 1930. Handbuch der Bibliographie. 4e Auflage.
18. *Schunke, I.* — 1927. Die systematischen Ordnungen und ihre Entwicklung. Versuch einer geschichtlichen Übersicht. Zentralblatt für Bibliothekswesen 44.
19. *Trebst, H.* — 1931. Studien zu einer analytischen Sachkatalogisierung.

Zusammenfassung.

Eine Bibliothek als lebendiger Teil eines Instituts für Unterricht, wissenschaftliche Untersuchungen und Beratung.

Die Literatur bildet die Hauptquelle für die Bereicherung unserer Kenntnis, während daneben der Besuch anderer Institute und die Beteiligung an Kongressen dazu beitragen können, das Interesse an der anderswo ausgeführten Untersuchung zu erhöhen. Auch in

letzterem Falle ist es wieder die Literatur, worauf man weiter baut und wodurch man die Ergebnisse der wissenschaftlichen Untersuchungen in der ganzen Welt dem eigenen Unterricht, der eigenen Untersuchung oder Beratung dienstbar zu machen versucht.

Da das Bibliothekwesen in der landwirtschaftlichen Literatur ein vernachlässigter Gegenstand ist, wurde eine Übersicht der Organisation der Handbibliothek im Institut für Pflanzenzüchtung in Wageningen gegeben.

Die Übersicht auf Seite 145 zeigt, dass diese Handbibliothek 430 Zeitschriftserien, 1400 Bücher, 13500 Separate und 4920 Ausschnitte aus landwirtschaftlichen Wochenblättern enthält.

Die Handbibliothek ist mehr als ein Bücherdepot; sie ist ein lebendiger Teil des Instituts. Auch ist die Handbibliothek ein Teil der Hauptbibliothek der Landwirtschaftlichen Hochschule im guten Sinne des Wortes, werden doch alle Zeitschriften, Bücher usw. gerne ausgeliehen.

Da das Institut für Pflanzenzüchtung die Zentralinstanz auf dem Gebiet der Pflanzenzüchtung in Holland ist und viele ausländischen Verbindungen hat, schenken ausländische Fachgelehrte auf dem Gebiet der Pflanzenzüchtung in weiterem Sinne (Pflanzenzüchtung, Erblchkeitslehre, Sortenwahl, Resistenzuntersuchungen, usw.) dem Institut ihre Veröffentlichungen. Ein Institut mit einer geordneten Bücherei ist dieser Geschenke wert!

Zur Bequemlichkeit der Besucher sind die Bücher gruppenweise eingestellt (für Gruppierung siehe Seite 149), während ein Autorenkatalog sowie ein Sachkatalog (nach Dezimalsystem, Haupteinteilung Seite 151, Untereinteilung, Seite 152, Untereinteilung der Gewächse Seite 153) vorhanden sind.

Den Inhalt der Zeitschriftserien finden wir in den beiden Katalogen.